

Mint ősember a sziklatömbből...

A Szigetről még egy rossz álom emlékével mentem haza: ami történt, kegyetlenül téves játék, egyszer volt, soha meg nem ismétlődő, nem más, mint egy útját-célját vesztett sirokkó, amely váratlanul bellesöpört a szigeti nyárba. Még magyaráztam is magamnak: ilyen, ezer mérföldekkel eltévedt forgószellek évszázadonként szaladnak békés tájakra; még vigasztaltam is magam: az én életemben nem kell még egyszer betörésükről tudósítani.

Először felcsöngetett egy telefon.

— A Szent István-szobor a Várban!

Megállított valaki a folyosón:

— Tudod, mi történt a Batthyány-örökmécsessel?

Az államalapító emlékművére kitaró, elszánt kar csapott: a Budapesti Emlékmű Felügyelőség hat év alatt tízszer tett feljelentést ismeretlen tettes ellen, aki újra meg újra nekirontott a monument kőoroszlánjának, a sörényből, a fejből, a hátból, mint ősember a sziklatömbből, fegyveréhez, éles-hegyes darabokat hasított, s pattintgatott le.

Másoknak csak lándzsavégek jutottak. De rendszeresen értük jártak, tán a harag tüzelte őket, hogy csak a másolat vasát tördelhetik, — az eredeti Szent György-szobor íjként feszülő acéllovasát a prágai Hradzsínban csodálják a turisták.

A dárdagyújtók is visszajártak híven a bagoly szemű, bölcs istennő, városvédő Pallas Athéné fegyverét fűrészelték, kalapálták; talán még jobb, ha ma egy magángyújtó falára akasztva, vendégek ámulatát hivatott növelni, buzogányok, kardok között — én azt hiszem: valahol a Duna iszapjába fúródva rozsdásodik.

Nemcsak a Szigéten zuhant a fübe Ferenczy, Stróbl, Kodály szobra, hogy a megrökönyödésen, a büntetést kívánó indulaton túl megválaszolatlan, keserű kérdéseket nyisson.

Kik? Miért? Milyen hittel, elképzeléssel, érzéssel e hazáról, ahol élnek, e haza alkotó nagyjairól, — akik majd gyermekeiket s unokáikat is felruházzák értelemmel, tudással, s az utódok szemével megvilágosodó tanulsággal?

Még hajlandó lennék hinni, hogy Athéné lárdáját, a lovag lándzsáját, a bérházomlokozat dízifő szobrocskájának fejét

a műgyűjtő-divathajszoló szenvedély tünteti el estéről reggelre — hisz ilyesmi bárhol megeshet: római templomok szobrainak, kezét, lábujját leförik; Svédországban a tengerparton a híres delfinszobrot szinte felébe fűrészelték.

De a múlt évben a XII. kerületi Széchenyi-emlékművet feldúlták, kőkorlátját ledöntötték; az idén, nem is oly régen, nekirontottak a Batthyány-örökmécsesnek, s egy utcai gázlámpához hasonlóan, összetörték. Három éve az emlékmű kovacsoltvas kapuját emelték ki helyéről, s vitték valahová, vikendházhoz, szomszédot bosszantani, ócskavasként eladni, vagy egyszerűen a Dunába hajítani.

Hinném — mert mi mást találna a leginkább véletlent áhító elme —, hogy jó ez a szó, az annyszor használt, régóta ismert: meg gondolatlanág. Meggondolatlan, éretlen fiatalok heccből, játékból, vagánkodásból... Esetleg az idegeiket tányérok falhozcsapkodásával nyugtató nyugati vacsoravendégek szórakozását nyilvános telefonfülkék rongálására, kagylók szétzúzására, vezetőkek elvágására váltó hazai unatkozók rombolási szenvedélye... A kéz, amely a nemzeti emléket összezuzza, ugyanaz, mint az utcai villanyegőt elsötétítő, mint a park padját szétfeszető, a jegykezelő automatát letördelő...

Tudunk-e így magyarázatot adni a tettere? Valaki azért rontott népe történelmére, mert egyetlenegyszer sem sétált át Budáról Pestre a Lánchídon, s ha átment, sem tudta, mi köze ehhez Széchenyi Istvánnak. Nem hallott az első magyar miniszterelnökről, az Újépület falairól, október hatodikáról. Hírét sem ismeri egy kemény, nagy királynak, aki államot alapított a Duna völgyében, egyszer sem érezte még: mit jelent a szó, a fogalom: Magyarország.

Tudom; ilyesfajta enyhítő körülmény nem lehet a szigorú büntetés bármiféle könnyítése — népére emel kezét, aki történelmére emel kezét. De feladatunk a felháborodáson túl még mindnyájunknak marad. Ne legyen többé senki, aki megismételje a szigeti, a várbeli, a szabadság-hegyi tettet. Tanítsunk meg mindenkit arra, ami a nemzet egyszerűéhez tartozik.

Kósa Csaba

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Kósa Csaba

Cím:

Mint ősember a sziklatömbből

Forrás:

1970 júl. 2

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

343.77

Hely

Idő

" 1970"

Személy

Helyszám